

Családi életre nevelés

Munkahelyi beilleszkedést segítő foglalkozás

Célcsoport: 15-18 évesek

Témakör megnevezése: 4. A család értékrendszere és családi életciklusok

A foglalkozás fejlesztési eredményei:

A tanuló:

- megismeri a tekintélyelvű és demokratikus családmodelleket,
- megismeri és tudatosítja a családi életciklusokat,
- képes saját családját a családi életciklusok mentén elhelyezni.

Pedagógus: „A foglalkozáson a különböző családmodellekről, a családi életciklusokról fogunk beszélni, illetve arról, hogy döntéseinkben, választásainkban, értékeinkben hogyan befolyásol bennünket a családunk, és hogyan a kortársaink. A család emberek egy közössége, ahol a tagok között leszármazotti kapcsolat van, házasság vagy örökbefogadás. A tekintélyelvű és demokratikus családmodellek egyaránt jelen vannak a mai magyar társadalomban. Egyiket sem tekintjük feltétlen jónak vagy rossznak, bármelyik alapján lehet szeretetteljesen vagy ridegen, harmonikusan vagy rossz együttműködésben nevelni.”

Fogalmak:

Tekintélyelvű (idegen szóval autoriter): A szülők hatalmi helyzetén alapuló.

Demokratikus: Az egyenlőség elvén alapuló.

Pedagógus: „A következőkben néhány jellemzőt sorolok fel, a ti feladatotok, hogy eldöntsétek vajon inkább a demokratikus vagy inkább a tekintélyelvű családokra érvényes adott állítás. Ha a tekintélyelvűre, akkor álljatok fel, ha a demokratikusra, maradjatok ülve!”

Kijelentések:

1. A szülők és a gyerekek ugyanolyan erős jogokkal rendelkeznek. (D)
2. Vannak szigorúan vett „felnőtt dolgok” és „gyerek dolgok”. (T)
3. Nagy hangsúlyt helyez arra, hogy a család milyen státuszt, szerepet tölt be a helyi közösségben, társadalomban. (T)
4. A döntéseket általában a szülők hozzák meg. (T)
5. Nagy hangsúlyt helyez a családi hagyományok megőrzésére. (T)
6. A maga igényei és ízlése szerint alakítja a családi életet, nem a szokások szerint. (D)
7. A legnagyobb hangsúlyt a személyiségek alakulására, az egyéni fejlődésre helyezi. (D)
8. A szülők véleményüket tanácsokként fogalmazzák meg. (D)
9. A közös ügyekben együtt döntenek. (D)
10. Igyekeznek minél nagyobb „transzparenciát”, azaz átláthatóságot teremteni, a gyerekek belelátnak a család ügyeibe. (pl. pénzügyek) (D)
11. A konfliktusokban legtöbbször a szülő ítélete dönt. (T)

Családi életre nevelés

12. A szülők gyakran adnak parancsokat, utasításokat. (T)

A családi életciklusok és az azokhoz tartozó történések végig gondolása, rendszerbe illesztése, a jellegzetes családi életciklusok és az ezekhez tartozó jellemző „történések” végig gondolása:

A tanulók egyénileg oldják meg a következő feladatlapot. Ellenőrizzük együtt a megoldást! Hallgassuk meg a különböző véleményeket!

FELADATLAP

Tanári instrukció: „Ebben a feladatban jellegzetes „történéseket” gyűjtöttünk össze. A te feladatod, hogy elgondolkozz azon, hogy vajon jellegzetesen melyik családi életciklushoz tartoznak ezek a történések. Írd a felsorolt történéseket a megfelelő életciklusokhoz.

A táblázat harmadik oszlopában az „megtörténik viszont, hogy” – oszlopban kivételeket gyűjthetsz, azaz olyan eseményeket, amik megtörténhetnek, és ezzel megboríthatják/ módosíthatják a hagyományos ciklusokat.”

CSALÁDI ÉLETCIKLUSOK	Jellemzően ekkor történik, hogy:	Megtörténik viszont, hogy (A feladatlap kitöltése előtt a segítő példákat érdemes törölni.)
1. Az udvarlás periódusa		Pl. „Elrendezett házasságoknál” nincs udvarlás
2. A házasság korai szakasza		Pl. Előfordul, hogy valaki már szülőként köt újabb házasságot;
3. Az első gyermek születése és a vele való törődés szakasza		Pl. Ikerk születése előfordulhat, Előfordul meddőség vagy a pár dönthet úgy, hogy nem vállal gyereket
4. A házasság középső szakasza, a gyermekek iskoláskora		PL. késői gyerekek, amikor a már felnőtt gyerekek mellett születik egy újabb gyerek
5. A gyermekek kirepülése a fészekből		Pl. gyerekek – akár saját családdal- továbbra is a szülőkkel együtt laknak, „Mamahotel”
6. Nyugdíjaskor, öregkor		PL. idős egyetemisták, sportolók

Családi életre nevelés

Történések:

- Nagyszülők „születnek”
- Egymás megismerése
- Félelem a szüléstől
- A gyermek már képes önállóan egy közösségben maradni
- A gyerek egyre több mindent önállóan akar csinálni
- Közös szokások kialakítása
- Egymás családjainak megismerése, elfogadása
- Felléphet szülés utáni depresszió
- Közös élettér kialakítása
- A gyerek életében fontossá válik a teljesítmény
- Pénzzel, pénzkezeléssel kapcsolatos döntések meghozatala
- Az anya és a gyerek között kialakul a kötődés
- Az anya egy időre kieshet a munka világából
- Az apa és az anya megegyeznek, hogy ki menjen gyes-re
- A gyerek egyre inkább azonosul a felnőtt szereppel
- Megtörténik a pályaválasztás
- A szülők abba a korba érnek, amikor az emberek általában karrierjük csúcsán vannak, így kevesebb idejük/ energiájuk marad a családra
- A gyerek gondolkodásában egyre fontosabb helyet tölt be a felelősségvállalás, az együttműködés
- Számos korábban fontos kapcsolat meglazul vagy megszakad
- A gyerek „lázadása” a szülők ellen
- Megjelenhet a testvér-rivalizáció
- A gyerek egyre inkább kortársaival szeretne lenni
- A gyerek egyre jobban érdeklődik a párválasztás, a szexuális élet iránt
- A szülői szerep helyén úr keletkezik, a házaspárnak újra kell rendeznie az életét, egymással kapcsolatos viszonyát
- A családba belépnek a gyerekek „párjai”
- A napirend felbomlik, a kötelezettségek csökkennek
- Egyre több veszteséggel, halállal kapcsolatos élmény jelenik meg

A feladat megoldására alternatív módszer, ha a családi életciklusokat és a kijelentéseket is felírjuk egy-egy papírdarabra (összesen 33 db), és megkérjük a tanulókat, hogy mindenki húzzon egy darabot. (Az osztály létszámának megfelelően változtathatjuk a „történések” számát.) Ez után arra kérjük őket, hogy jelentkezzenek azok, akiknél a ciklusok nevei vannak, majd egy egyenes mentén helyezkedjenek el a teremben. Az eleje természetesen az „udvarlás periódusa”, míg a végpont a „nyugdíjaskor, öregkor”

Családi életre nevelés

lesznek. Ezt követően a többiek feladata az lesz, hogy megtalálják a helyüket ezen az életúton. Álljanak oda, arra a szakaszra, ahová szerintük a náluk lévő „történet” alapján tartoznak.